

Adaptační období v 1. ročníku ZŠ aneb z dítěte žákem

Mgr. Martin Košnar

Mgr. Daniela Třasáková

Význam adaptačního období

- Překonat nejistotu z nového prostředí,
- postupně přijmout roli žáka,
- navázat vztahy s učiteli a spolužáky,
- zvyknout si na organizaci školního dne,
- zažít první úspěch a radost z učení,

což vytváří základ pro **další školní úspěšnost a vztah ke vzdělávání.**

Jak adaptační období realizovat – fáze realizace

1. Přípravná

- navazujeme na zkušenosti z MŠ,
- respektujeme tempo a individuální připravenost dítěte,
- plánování, komunikace s rodiči, příprava prostředí, organizace prvních týdnů.

Jak adaptační období realizovat – fáze realizace

2. Realizační

- využíváme metody blízké předškolnímu vzdělávání,
- vytváříme bezpečné a podporující prostředí,
- podporujeme sociální a komunikační dovednosti dětí,
- postupně seznamujeme děti s pravidly a organizací školy,
- hry, komunitní kruhy, třídní rituály, socializační aktivity.

Jak adaptační období realizovat – fáze realizace

3. Závěrečná

- dáváme dětem čas stát se žákem,
- reflexe, diagnostika, další plánování.

Během adaptace

Sledujeme:

- vztahy mezi žáky,
- silné stránky a potřeby žáků,
- zapojení do aktivit.

Nastavujeme třídní pravidla.

Provádíme pedagogické diagnostikování.

Kontext našich škol

- Škola ve vyloučené lokalitě / spádová pro tyto lokality,
- velké rozdíly v připravenosti dětí,
- rozdíly v podpoře pro školní přípravy,
- vysoký podíl dětí se školní nezralostí,
- odlišné zkušenosti z mateřských škol,
- obecně vyšší míra školního neúspěchu.

Co dlouhodobě řešíme

- Část dětí není připravena na běžné nároky 1. třídy,
- blížící se omezení odkladů školní docházky,
- rušení přípravných tříd,
- významné rozdíly mezi dětmi při nástupu do 1. třídy,
- hledání cest, jak předcházet školnímu neúspěchu.

Naše strategie

- Žákům dáváme čas dozrát (umožňujeme zvládání učiva vlastním tempem),
- rozvolnění výuky v 1. – 3. ročníku,
- důraz na stabilní základy a klíčové kompetence,
- postupné zvyšování nároků,
- využíváme formativní přístup,
- adaptační období již před nástupem žáků do 1. třídy,
- vyvážená skladba tříd.

Základní princip rozvolnění

- Nejde o snižování nároků, ale o jejich rozložení v čase,
- respektujeme vývojové tempo dětí, přesto musí žáci ve 3. ročníku splnit doporučené výstupy (výsledky učení),
- model není všespásný – ne všechny děti tempo doženou,
- časový prostor pro posouzení dítěte – nedochází k předčasným diagnostikám ve ŠPZ.

Zkušenosti z praxe

Pozitiva:

- čas na adaptaci,
- děti jsou ve škole spokojenější,
- rychlejší vznik kolektivu,
- klidnější výuka během roku,
- zmírnění časového tlaku na provedení odborné diagnostiky,
- méně propadajících žáků v 1. – 3. ročníku.

Zkušenosti z praxe

Výzvy:

- organizační náročnost,
- potřeba stabilní podpory pedagogického týmu,
- únava dětí.

Co bychom doporučili školám

- Navázat spolupráci s MŠ,
- začít pomalu – netlačit na výkon,
- rozvolnění výstupů (výsledků učení) v 1. – 3. ročníku,
- důraz na stabilní základy a klíčové kompetence,
- postupné zvyšování nároků,
- využívání formativního přístupu,
- důraz na vyváženou skladbu tříd,
- zapojit rodiče,
- dát dětem čas stát se žákem.

Děkujeme za pozornost